Riktlinjer

2026-08-19

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Fastställt av: Kommunstyrelsen § 144/2026
Datum: 2026-09-09
Diarienr: KSK 2026/453-04
För revidering ansvarar: Staben
För eventuell uppföljning ansvarar: Staben
Dokumentet gäller för: Bräcke kommun
Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

Bräcke kommun

Innehållsförteckning

Inledning 3

Kommunstyrelsens roll och ansvar 3

Uppsiktens inriktning 4

Genomförande av uppsikten 4

Återrapportering 7

Förstärkt uppsiktsplikt 8

Bräcke kommun

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Inledning

Uppsiktsplikten finns inskriven i kommunstyrelsens reglemente. Syftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra kommunstyrelsens roll och ansvar samt hur uppsikt över kommunens verksamhet i praktiken genomförs.

Kommunstyrelsens roll och ansvar

Enligt 6 kap.1 § KL (kommunallagen 2017:725) ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över **övriga nämnders** och eventuella **gemensamma nämnders** verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i **kommunala bolag** och sådana **kommunalförbund** som kommunen är medlem i.

Styrelsen ska även ha uppsikt över sådan **avtalssamverkan** där kommunen ingått avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun (9 kap. 37 § KL).

Från den 1 juli 2026 har det förtydligats att uppsikten även omfattar hur övriga nämnder kontrollerar och följer upp verksamheter som lagts ut på **privata utförare**, i syfte att motverka välfärdsbrott, oseriösa aktörer och korruption. Kommunstyrelsen ska varje år rapportera till fullmäktige om övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders kontroll och uppföljning av skötseln av kommunala angelägenheter som lämnats över till en sådan privat utförare som avses i 10 kap. 7 § KL (2026:836).

Uppsikten ska ske löpande under hela året och omfatta både **verksamhet**, **personal** och **ekonomi**.

Nämnder, förbund och bolagsstyrelser ska följa den tidplan för det kommungemensamma planerings- och uppföljningsarbetet som fastställs i årliga anvisningar.

Styrelsen ska följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten innebär en rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt, om det är nödvändigt, lämna förslag till fullmäktige om förändringar.

För att fullgöra sin uppgift får kommunstyrelsen från övriga nämnder, beredningar och anställda begära in yttranden och upplysningar. I den händelse att informationen är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

Uppsiktsplikten innebär dock inte att kommunstyrelsen ska gå in och granska enskilda ärenden hos nämnder, bolag med flera. Detta gäller särskilt andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda. I dessa ärenden får inte kommunstyrelsen agera. Kommunstyrelsen är inte överordnad övriga nämnder men den har ett särskilt ansvar att leda, samordna och ha uppsikt över kommunens all verksamhet.

Uppsiktens inriktning

Inriktningen i kommunstyrelsens uppsikt är:

- Att kommunfullmäktiges beslutade mål, satsningar och prioriteringar för innevarande budgetår uppfylls.
- Att verksamhetsmässiga förutsättningar skapats utifrån organisatoriska, personella samt fysiska krav och behov för att bedriva planerad verksamhet.
- Att ekonomiska krav uppfylls.
- Att legala krav uppfylls och att interna styrdokument efterlevs.
- Att riskerna i verksamheten hanteras i enlighet med beslutade riskanalyser och internkontrollplaner.

Genomförande av uppsikten

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för genomförandet av uppsikten.

Uppsikten över övriga nämnders verksamhet

Uppsikten genomförs genom att ta del av:

Uppföljning	**Behandling ks/kf**	**Uppföljningen omfattar**
Nämndernas och kommun-styrelsens prognoser per 30 april och 31 augusti samt delårsrapport per 31 augusti och års-redovisning per 31 december.	Ärende till kommun-fullmäktige	Fokus ska vara att vid samtliga rapporterings-tillfällen bedöma hur väl nämnden uppfyller sitt grunduppdrag gentemot kommuninvånarna samt ekonomisk uppföljning.
Handlingar och protokoll från sammanträden.		Nämnds- och styrelse-protokoll.
Internkontrollplaner	Ärende till kommun-styrelsen	Rapport - uppföljning av beslutade intern-kontroller.
Nämndernas budgetramar	Ärende till kommunfullmäktige	Dokumenten - bygg- och miljönämndens och överförmyndarnämndens budgetramar.
Uppföljning	**Behandling ks/kf**	**Uppföljningen omfattar**
Nämndernas kommunplaner	Ärende till kommunfullmäktige	Dokumenten - bygg- och miljönämndens och

		överförmyndarnämndens kommunplaner.
Kommunplan med kommunens budget och mål för god ekonomisk hushållning.	Ärende till kommun-fullmäktige	Dokumentet – kommunplan med investeringsplan
Fördjupade revisions-granskningar.	Ärende till nämnd/ styrelsen. Meddelande till kommunfullmäktige.	Revisionsrapporter och svar på granskningar.
Information om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder som ges vid kommunstyrelsens sammanträden.	Kommunstyrelsen	

Uppsikten över kommunala bolags verksamhet

Uppsikten genomförs genom att ta del av:

Uppföljning	**Behandling ks/kf**	**Uppföljningen omfattar**
Bolagsordning	Ärende till kommun-fullmäktige	
Ägardirektiv	Ärende till kommun-fullmäktige	Årlig översyn
Aktieägaravtal (ska finnas för delägda bolag)	Ärende till kommun-fullmäktige	
Månadsrapporter (för helägda bolag).	Meddelande kommun-styrelsen	Månatliga rapporter om bolagets ställning.
Styrelsebeslut och vd-beslut	Meddelande kommun-styrelsen	Protokoll
Prognos per 30 april (för helägda bolag)	Meddelande kommun-styrelsen	Helårsprognos
Delårsrapport och prognos per 31 augusti.	Ärende till kommun-fullmäktige.	Delårsrapport inklusive förvaltnings-berättelse (uppföljning av uppdrag, mål samt ekonomisk uppföljning).
Budget, flerårsplan	Meddelande kommun-styrelsen.	Verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår.
Uppföljning	**Behandling ks/kf**	**Uppföljningen omfattar**
Förstärkt uppsiktsplikt	Ärende till kommunfullmäktige	Uppsiktsrapport - bolagets bedömning avseende uppfyllelsen av det kommunala uppdraget/ändamålet och om det utförts inom ramen för de kommunala befogen-heterna.

Årsredovisning	Ärende till kommun-fullmäktige	Årsredovisning inklusive förvaltnings-berättelse (uppföljning av uppdrag, mål samt ekonomisk uppföljning).
Granskningsrapporter från bolagets revisor.	Ärende till kommun-fullmäktige	Revisionsrapporter för delårsrapporten samt årsredovisningen.
Uppföljning intern-kontrollplan.	Meddelande till kommunstyrelsen.	Dokumentation avseende kvaliteten i verksamhet och ekonomi samt bedömning och uppföljning av bolagets risker.

Uppsikten över kommunala förbund

Bräcke kommun är medlem i Jämtlands Gymnasieförbund, Jämtlands Räddningstjänstförbund, och i Samordningsförbundet i Jämtlands län.

Uppsikten över kommunalförbund och samordningsförbund utövas genom att ta del av:

Uppföljning	**Behandling ks/kf**	**Uppföljningen omfattar**
Förbundsordning	Ärende till kommun-fullmäktige	
Ägardirektiv	Ärende till kommun-fullmäktige	Årlig översyn
Budget och verksamhetsplan.	Meddelande till kommunstyrelsen.	Skriftlig dokumentation.
Prognos per 30 april (JGY)	Meddelande till kommunstyrelsen.	
Delårsrapport med prognos per 31/8 (JGY och JR)	Ärende till kommunfullmäktige.	Delårsrapport.
Årsredovisning	Ärende till kommunfullmäktige.	Årsredovisning
Revisorernas granskningsrapport	Ärende till kommunfullmäktige.	Revisionsrapport på årsredovisningen.

Uppsikten över verksamhet enligt kommunal avtalssamverkan

Avser sådan avtalssamverkan som sker enligt kommunallagen 9 kap. 37 § KL.

Vid avtalssamverkan, där kommunen ingått samverkan med en eller flera kommuner eller regioner, ansvarar respektive nämnd för sin verksamhet. Nämnder följer upp att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Uppsikten över verksamhet enligt kommunal avtalssamverkan sker till exempel genom uppföljning av:

- Att tjänsten eller uppgiften levereras med den kvalitet som avtalats.
- Att kostnader, ersättningar och resursdelning stämmer överens med budget och avtal.
- Att utförandet följer lagar, sekretessregler och, vid behov, regler för myndighetsutövning.

Uppsikten där kommunal angelägenhet lämnats över till privat utförare

Avser där kommunal angelägenhet överlämnats till privat utförare enligt 10 kap. 7 – 9 § (2019:835).

Uppsikten av verksamhet som bedrivs av privata utförare utförs enligt ”Program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare” (kf § 200/2025). Varje nämnd som överlämnat skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare, ska utifrån detta program fastställa en plan för när och på vilket sätt avtal och verksamheter ska följas upp.

Uppsikten över verksamhet där kommunal angelägenhet överlämnats till privat utförare sker till exempel genom uppföljning av:

- Nyckeltal och mål.
- Årsredovisningar och bokslut.
- Löpande kontroll av att arbetsgivaravgifter, moms och skatter betalas.
- I samband med fakturering, begära detaljerade specifikationer över utförda tjänster.

Återrapportering

Nämnder, bolag och kommunalförbund

Återrapportering för den löpande uppsikten över nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund ska ingå som en del i kommunens förvaltningsberättelse, i delårsrapporten respektive i årsredovisningen. Redovisningen ska omfatta verksamhet, personal och ekonomi med fokus på den ekonomiska utvecklingen.

Kommunal avtalssamverkan och privata utförare

Kommunstyrelsen ska varje år rapportera till fullmäktige om kommunens avtalssamverkan, enligt 9 kap. 38 § (2019:835) och om övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders kontroll och uppföljning av skötseln av kommunala angelägenheter som lämnats över till en privat utförare enligt 10 kap. 10 § (2026:836). Återrapporteringen ska delges fullmäktige i samband med att årsredovisningen antas.

Förstärkt uppsiktsplikt

Enligt 6 kap. 9 § KL ska kommunstyrelsen efter genomförd uppsiktsplikt årligen besluta huruvida **kommunala bolags** verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Det första begreppet som årligen ska prövas är om **verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet**. Begreppet har en direkt koppling till ändamålet med bolagets verksamhet som återfinns i den upprättade bolagsordningen.

Det andra begreppet som årligen ska prövas är om verksamheten har utförts **inom ramen för de kommunala befogenheterna**. Innebörden av detta begrepp är att bolaget följer de kommunalrättsliga principerna. Det kommunala bolaget ska följa såväl aktiebolagslag som kommunallag. Ägare och bolag ska sinsemellan fastställa hur processerna ska se ut avseende periodisk rapportering. Det ska vara tydligt vilka underlag som ska kommuniceras, till exempel ska styrelsens och VD:s beslut kommuniceras med ägaren och det ska framgå hur ägaren följer upp bolagets verksamhet.

Beslut ska fattas för varje sådant bolag till vilken kommunen överlämnat vården av en kommunal angelägenhet. Enligt 10. kap. 4 § KL framgår vidare att styrelsen ska fatta beslut för såväl direkt som indirekt helägda bolag, som för delägda bolag. Beslutet ska överlämnas till kommunfullmäktige med i förekommande fall förslag till åtgärder.

Kommunstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt har blivit föremål för laglighetsprövning. I Högsta förvaltningsdomstolens dom den 22 maj 2019 i mål nr 6335-16 slogs fast att uppsiktsskyldigheten är **övergripande** och att det av detta följer att kommunstyrelsen inte är skyldig att granska samtliga enskilda affärshändelser i bolaget. Granskningen ska dock vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit **kompetensenlig**. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om så kallade nödvändiga åtgärder.

Återrapportering för den förstärkta uppsiktplikten över kommunala bolag ska göras i en årlig uppsiktsrapport och delges till kommunfullmäktige i samband med att kommunens årsredovisning antas. Uppsiktsrapporten ska innehålla en redogörelse för hur uppsiktsplikten genomförts, vilka handlingar och dokument som kommunstyrelsen tagit del av och om tidplaner och andra rutiner följts. Även eventuella åtgärder och rapportering med anledning av gjorda iakttagelser ska redovisas. Redovisning av ställningstagandet, att bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, ska framgå.

Den förstärkta uppsiktsplikten ger möjlighet till rättslig prövning av kommunstyrelsens beslut.